UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

20 päivänä toukokuuta 2010 *

Asiassa C-434/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberlandesgericht Oldenburg (Saksa) on esittänyt 11.9.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 1.10.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Arnold und Johann Harms als Gesellschaft bürgerlichen Rechts

vastaan

Freerk Heidinga,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit E. Levits, A. Borg Barthet (esittelevä tuomari), J.-J. Kasel ja M. Safjan,

julkisasiamies: J. Mazák,
kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.12.2009 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Arnold und Johann Harms als Gesellschaft bürgerlichen Rechts, edustajanaan Rechtsanwalt F. Schulze,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja N. Graf Vitzthum,

– Euroopan komissio, asiamiehinään F. Erlbacher ja F. Clotuche-Duvieusart,

kuultuaan julkisasiamiehen 4.2.2010 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta 29.9.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 (EUVL L 270, s. 1 ja oikaisu EUVL 2004, L 94, s. 70) tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Arnold und Johann Harms als Gesellschaft bürgerlichen Rechts ja Freerk Heidinga (jäljempänä ostaja) ja joka koskee maatilan kauppasopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämistä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin säännöstö

Asetus N:o 1782/2003

3 Asetuksella N:o 1782/2003 otetaan käyttöön muun muassa viljelijöiden tulotuki. Tästä järjestelmästä käytetään kyseisen asetuksen 1 artiklan toisen luetelmakohdan mukaan nimitystä ”tilatukijärjestelmä”.

4 Asetuksen N:o 1782/2003 johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Suorien tukien täysimääräinen maksaminen olisi liitettävä maatalousmaahan, -tuotantoon ja -toimintaan liittyvien sääntöjen noudattamiseen. Kyseisten sääntöjen avulla yhteisiin markkinajärjestelyihin olisi sisällytettävä ympäristöä, elintarvikkeiden turvallisuutta, eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja hyvä[ää] maatalou[tta] ja ympäristö[ä koskevat] perusvaatimukset. Jos nämä perusvaatimukset eivät täyty, jäsenvaltioiden olisi evättävä suora tuki kokonaan tai osittain käyttäen apunaan suhteellisia, puolueettomia ja asteittaisia perusteita. Tällaiset epäämiset eivät rajoita muiden voimassa olevien tai myöhemmin säädettävien yhteisön tai kansallisen lain säännösten soveltamista.”

5 Kyseisen asetuksen johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa todetaan muun muassa seuraavaa:

”Maatalousmaasta luopumisen välttämiseksi ja maan säilyttämiseksi viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa olisi vahvistettava vaatimukset, joiden olisi perustuttava hyvään viljelykäytäntöön, jonka perusta saattaa olla jäsenvaltioiden säännöksissä – –”

6 Asetuksen N:o 1782/2003 johdanto-osan 21 perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”Yhteisen maatalouspolitiikan mukaisissa tukijärjestelmissä säädetään suorasta tilatuesta erityisesti maatalousväestön kohtuullisen elintason turvaamiseksi. Tämä tavoite liittyy läheisesti maaseutualueiden säilyttämiseen. Yhteisön varojen virheellisen kohdentamisen estämiseksi tukea ei pitäisi maksaa viljelijöille, jotka ovat keinotekoisesti luoneet tukien saamiseen vaaditut edellytykset.”

7 Kyseisen asetuksen johdanto-osan 24 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Yhteisön maatalouden kilpailukyvyn parantaminen sekä elintarvikkeiden laadun ja ympäristövaatimusten edistäminen merkitsevät väistämättä maataloustuotteiden virallisten hintojen laskua ja tuotantokustannusten nousua yhteisön maatiloilla. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi sekä markkinasuuntautuneemman ja kestävämmän maatalouden edistämiseksi on tarpeen täydentää siirtymistä tuotantotuesta tuottajatukeen ottamalla käyttöön tuotantomääristä riippumattoman maatilakohtaisen tilatuen järjestelmä. Tuen irrottaminen tuotantomääristä ei muuta viljelijöille tosiasiallisesti maksettavia määriä mutta parantaa huomattavasti tilatuen tehokkuutta. Tämän vuoksi on aiheellista asettaa tilatuen edellytykseksi se, että noudatetaan

ympäristöä, elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevia vaatimuksia ja että maatila säilytetään viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa.”

8 Mainitun asetuksen johdanto-osan 30 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Tilan saama kokonaismäärä olisi jaettava osiin (tukioikeudet), ja siihen olisi yhdistettävä tietty määriteltävä määrä tukikelpoisia hehtaareita, jotta palkkio-oikeuksien siirtoa voidaan helpottaa. Jotta vältettäisiin keinottelumielessä tehdyt siirrot, jotka johtaisivat tukioikeuksien kasautumiseen ilman vastaava[a] maatalouspohjaa, tuen myöntämiseksi on aiheellista säätää yhteydestä tukioikeuksien ja tietyn tukikelpoisten hehtaarien määrän välillä sekä mahdollisuudesta rajata oikeuksien siirto tietylle alueelle – –”

9 Saman asetuksen 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”– – sovelletaan seuraavia määritelmiä:

a) ’viljelijällä’ tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmää – – joka harjoittaa maataloustoimintaa;

– –

c) ’maataloustoiminnalla’ tarkoitetaan maataloustuotteiden tuotantoa, kasvatusta tai viljelyä, myös sadonkorjuuta, lypsämistä ja tuotantoeläinten kasvatusta ja pitoa, tai maan säilyttämistä viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa, kuten 5 artiklassa säädetään;

_ _”

10 Asetuksen N:o 1782/2003 II osastossa on 1 luku, jonka otsikkona on ”Täydentävät ehdot” ja joka muodostuu 3–9 artiklasta. Kyseisen asetuksen 3 artiklassa, jonka otsikkona on ”Pääasialliset vaatimukset”, säädetään seuraavaa:

”1. Suoria tukia saavan viljelijän on noudatettava liitteessä III tarkoitettuja lakisääteisiä hoitovaatimuksia kyseisessä liitteessä vahvistetun aikataulun mukaisesti ja 5 artiklan mukaisesti vahvistettua hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusta.

2. Toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on esitettävä viljelijälle luettelo noudatettavista lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksesta.”

11 Mainitun asetuksen III osaston, jonka otsikkona ”Tilatukijärjestelmä”, 1–4 luvussa on perussäännöt, joita sovelletaan kyseiseen tuotannosta ”riippumattomaan” viljelijöiden tulotukeen.

12 Saman asetuksen 33 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Viljelijät pääsevät tilatukijärjestelmän piiriin, jos:

a) heille on myönnetty tukea 38 artiklassa tarkoitetulla viitekaudella ainakin yhdestä liitteessä VI tarkoitetusta tukijärjestelmästä, tai

b) he ovat saaneet tilan tai sen osan perintönä tai ennakkoperintönä a alakohdassa tarkoitetut edellytykset täyttäneeltä viljelijältä; taikka

c) he ovat saaneet tukioikeuden kansallisesta varannosta tai siirron kautta.”

13 Asetuksen N:o 1782/2003 36 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tilatuki maksetaan 3 luvussa määriteltyjen tukioikeuksien osalta, joihin liittyy vastaava määrä tukikelpoisia hehtaareita, kuten 44 artiklan 2 kohdassa määritellään.”

14 Mainitun asetuksen 44 artiklassa, jonka otsikkona on ”Tukioikeuksien käyttö”, säädetään seuraavaa:

”1. Tukioikeudesta, johon liittyy tukikelpoinen hehtaari, maksetaan tukioikeuden mukaisesti vahvistettu määrä.

2. ’Tukikelpoisilla hehtaareilla’ tarkoitetaan tilan maatalousalaa, joka on ollut peltona tai pysyvänä laitumena, lukuun ottamatta pysyvillä kasveilla, metsänä tai muussa kuin maatalouskäytössä olleita aloja.

_ _”

15 Asetuksen N:o 1782/2003 46 artiklassa, jonka otsikkona on ”Tukioikeuksien siirtäminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Tukioikeudet voidaan siirtää ainoastaan samaan jäsenvaltioon sijoittuneelle toiselle viljelijälle, paitsi kun on kyse perintönä tai ennakkoperintönä annettavista oikeuksista.

_ _

2. Tukioikeudet voidaan siirtää myymällä tai muutoin lopullisesti siirtämällä ne maa-alan kanssa tai ilman. Tukioikeuksien vuokraus tai muu samantyyppinen liiketoimi sallitaan sitä vastoin ainoastaan, jos siirrettyihin tukioikeuksiin liittyy vastaavan tukikelpoisen hehtaarimäärän siirto.

Edellä 40 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja ylivoimaisia esteitä tai poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta viljelijä voi siirtää tukioikeutensa ilman maa-alaa vasta sitten, kun hän on käyttänyt 44 artiklan mukaisesti vähintään 80 prosenttia tukioikeuksistaan vähintään yhden kalenterivuoden aikana, tai kun hän on luovuttanut vapaaehtoisesti kansalliseen varantoon kaikki tukioikeudet, joita hän ei ole käyttänyt tilatukijärjestelmän ensimmäisen soveltamisvuoden aikana.

_ _”

16 Kyseisen asetuksen 5 luvun 1 jaksossa, jonka otsikkona on ”Alueellinen täytäntöönpano”, säädetään jäsenvaltioilla olevasta mahdollisuudesta päättää soveltaa tilatukijärjestelmää alueellisella tasolla.

17 Asetuksen 1782/2003 mainittuun 5 lukuun kuuluvan 59 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja objektiivisin perustein jäsenvaltiot voivat jakaa koko 58 artiklan nojalla vahvistetun alueellisen enimmäismäärän tai osan siitä kaikkien niiden viljelijöiden kesken, joiden tilat sijaitsevat asianomaisella

alueella, mukaan lukien ne viljelijät, jotka eivät täytä 33 artiklassa tarkoitettuja kelpoisuusehtoja.

– –

3. Jos alueellinen enimmäismäärä jaetaan osittain, viljelijät saavat tukioikeuksia, joiden yksikköarvo lasketaan jakamalla 58 artiklan mukaisesti vahvistetun alueellisen enimmäismäärän vastaava osa alueellisesti vahvistetulla 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tukioikeuskelpoisella hehtaarimäärällä.

Jos viljelijä voi myös saada oikeuksia, jotka lasketaan alueellisen enimmäismäärän jäljelle jäävästä osasta, kunkin hänelle jaetun oikeuden alueellista yksikköarvoa, lukuun ottamatta kesannointioikeuksia, korotetaan viitemäärää vastaavalla määrällä jaettuna hänen 4 kohdan mukaisesti vahvistettujen oikeuksiensa määrällä.

– –”

18 Asetuksen N:o 1782/2003 62 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat päättää, että kyseisen asetuksen 95 ja 96 artiklassa säädetyistä lypsylehmäpalkkioista ja lisätuista johtuvat määrät on kansallisella tai alueellisella tasolla sisällytettävä osittain tai kokonaan tilatukijärjestelmään vuodesta 2005.

Kansallinen säännöstö

19 Tilatukijärjestelmän soveltamisesta annetun lain (Betriebsprämiendurchführungsgesetz, jäljempänä BetrPrämDurchfG) 2 §:n 1 momentin mukaan tilatuki myönnetään alueellisella tasolla 1.1.2005 alkaen mainitussa laissa ja tilatukijärjestelmän soveltamisesta annetussa asetuksessa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaan.

20 BetrPrämDurchfG:n 5 §:n 1 momentissa säädetään, että tilatuen viitemäärä muodostuu asetuksen N:o 1782/2003 59 artiklan 1 kohdan, kun sitä luetaan yhdessä 3 kohdan kanssa, yhdistettyjen säännösten mukaisesti kunkin viljelijän osalta tilakohtaisesta määrästä ja pinta-alaan perustuvasta määrästä.

21 Tilakohtainen määrä lasketaan BetrPrämDurchfG:n 5 §:n 2 momentin 1 kohdassa lueteltujen aikaisempien suorien tukien perusteella, joihin on lisättävä lypsylehmäpalkkio ja lypsylehmäpalkkion lisämäärät. Pinta-alaan perustuva määrä lasketaan jakamalla alueellisen enimmäismäärän jäljelle jäävä osa tukioikeuskelpoisella hehtaarimäärällä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

22 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Amkeline Gertha Harms ja Johann Harms (jäljempänä myyjät) myivät ostajalle notaarin vahvistamalla 8.11.2005 päivätyllä

kauppasopimuksella maatalouskiinteistöjä sekä rehuvarastoja ja maitoviitemääriä. Myyjien omistuksessa olleen 9,6 hehtaarin suuruisen maatalousmaan siirron lisäksi kauppasopimuksessa määrättiin myös ostajan mahdollisuudesta ottaa haltuunsa noin 100 hehtaarin suuruiset maa-alat, jotka myyjillä oli hallussaan maanvuokrasopimusten tai maankäyttösopimusten nojalla, omistajien tai oikeudenhaltijoiden kanssa tehtävillä sopimuksilla.

23 Kauppasopimuksen osapuolet sopivat myös siitä, että myyjät siirtävät ostajalle ilman taloudellista vastiketta kaikki tukioikeudet, jotka heille myönnetään sopimuksen kohteena olevien maatalousmaiden sekä maanvuokrasopimusten tai maankäyttösopimusten kohteena olevien, ostajan haltuunsa ottamien maatalousmaiden perusteella.

24 Kauppasopimuksen 9 kohdassa oli muun muassa seuraava lauseke:

”Sen jälkeen kun tukioikeudet on vahvistettu ja jaettu lopullisesti, myyjät ilmoittavat ostajalle niiden arvon kahden viikon kuluessa tästä tiedon saatuaan, kuitenkin viimeistään 15.1.2006.

Sopimuspuolet sitoutuvat tekemään – – 15.2.2006 mennessä konkreettisten tukioikeuksien siirtämisestä sopimuksen, jossa täsmennetään vastaavat yksilöimistavat ja arvo.

Sopimuspuolten on ilmoitettava siirtämisestä kuukauden kuluessa edellä mainitun sopimuksen tekemisestä – – yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän keskustietopankkiin.

Sopimuspuolet sopivat keskenään, että ostajalle kuuluu 40 tukioikeutta pellon osalta ja 40 tukioikeutta laitumen osalta sekä tilakohtaisista tukioikeuksista (top-ups) vain se osuus, joka vastaa sitä maidon viitemäärää, joka siirtyy ostajalle tilan luovutuksen yhteydessä vuokrasopimuksen perusteella (noin 622 000 kg).

Ostaja sitoutuu siirtämään myyjille tämän ylittäviin pelto- ja tilakohtaisiin tukioikeuksiin (noin 15 tukioikeutta pellon osalta ja noin 15 tukioikeutta laitumen osalta sekä maidon tasausmaksut noin 1 000 000 maitokilon viitemäärän osalta) liittyvät oikeudet saada maksut maksujen vuosittaisen maksamisen jälkeen – –”

25 Kauppasopimus pantiin täytäntöön ja maatalousmaan omistusoikeus siirrettiin ostajalle. Ostajalle siirrettiin 1.4.2006 lisäksi 111,79 kappaletta tukioikeuksia.

26 Myyjät siirsivät pääasian kantajalle kauppasopimukseen perustuvat oikeudet 29.1.2007 päivätyllä kirjallisella siirtoilmoituksella.

27 Pääasian kantaja vaati mainitun kauppasopimuksen ja siihen perustuvan, 6.1.2006 päivätyn sopimuksen perusteella ostajaa muun muassa siirtämään sille vuodelta 2006 yhteensä 40 823,05 euroa myyjille sopimuspuolten välisen keskinäisen sopimuksen mukaan kuuluvien tukioikeuksien perusteella.

28 Landgericht Aurichin hylättyä kyseisen vaatimuksen pääasian kantaja haki muutosta Oberlandesgericht Oldenburgissa.

29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että sen käsiteltävänä olevan oikeusriidan ratkaisu riippuu kauppasopimuksen 9 kohdassa olevan lausekkeen pätevyydestä etenkin asetuksen N:o 1782/2003 46 artiklassa säädettyjen tukioikeuksien siirtoa koskevien rajoitusten ja tilatukijärjestelmällä tavoiteltujen päämäärien kannalta.

30 Tämän perusteella Oberlandesgericht Oldenburg päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko – – asetuksen – – N:o 1782/2003 46 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että sopimusjärjestelyt, joilla suoritetaan tosin ulkonaisesti täydellinen ja lopullinen tukioikeuksien siirtäminen mutta joiden mukaan tukioikeudet kuuluvat kuitenkin osapuolten keskinäisen sopimuksen mukaan taloudellisesti edelleen myyjälle, kun taas ostaja tukioikeuksien muodollisena haltijana on velvollinen aktivoimaan tukioikeudet viljelemällä vastaavia maa-aloja ja siirtämään hänelle maksetut tilatuet kokonaan myyjälle, tai joiden mukaan ostajalle siirretään pinta-alatuet siten, että hänen on joka tapauksessa tilatukien aktivoimisen ja niiden maksamisen jälkeen siirrettävä osa (tilakohtainen osa) niistä jatkuvasti myyjälle, ovat tämän säännöksen kanssa yhteensopimattomia ja siten pätemättömiä?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

31 Pääasian kantaja riitauttaa ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymisen sillä perusteella, että esitetty kysymys ei vastaa pääasian taustalla olevia tosiseikkoja.

32 Tältä osin on huomautettava, että EY 234 artiklan mukaisessa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta (ks. mm. asia C-138/08, Hochtief ja Linde-Kca-Dresden, tuomio 15.10.2009, Kok., s. I-9889, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Unionin tuomioistuimen asiana on unionin tuomioistuinten ja kansallisten tuomioistuinten välisen toimivallanjaon puitteissa ottaa huomioon ennakkoratkaisukysymykseen liittyvät tosiasiat ja oikeudelliset seikat, sellaisina kuin ne on määritetty ennakkoratkaisupyynnössä (asia C-153/02, Neri, tuomio 13.11.2003, Kok., s. I-13555, 35 kohta).

34 Näin ollen on katsottava, että ennakkoratkaisupyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi, ja se on tutkittava Oberlandesgericht Oldenburgin ennakkoratkaisupyynnössään määrittämien tosiseikkojen valossa.

Asiakysymys

35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää kysymyksellään vastausta lähinnä siihen, onko asetuksen N:o 1782/2003 46 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle sopimukselle, joka koskee tukioikeuksien lopullista siirtämistä ja jonka mukaan luovutuksensaaja on tukioikeuksien haltijana velvollinen aktivoimaan mainitut tukioikeudet ja siirtämään hänelle tämän perusteella maksetut tuet kokonaan tai osittain luovuttajalle.

36 Alustavasti on huomautettava, että vaikka sopimukselle on luonteenomaista tahdon autonomian periaate, jonka mukaan, muun muassa, osapuolet sitoutuvat vapaasti keskenään, sovellettavasta unionin säännöstöstä voi kuitenkin aiheutua rajoituksia tälle sopimusvapaudelle (ks. vastaavasti asia C-240/97, Espanja v. komissio, tuomio 5.10.1999, Kok., s. I-6571, 99 kohta).

37 Erityisesti on todettava, ettei tukioikeuksien haltija voi hänellä olevan sopimusvapauden perusteella tehdä sitoumuksia, jotka ovat ristiriidassa asetuksella N:o 1782/2003 tavoiteltujen päämäärien kanssa.

38 Tältä osin on huomautettava, että asetuksen N:o 1782/2003 1 artiklan toisen luetelmakohdan mukaan viljelijöiden tilatukijärjestelmä on viljelijöiden tulotukea. Kuten mainitun asetuksen johdanto-osan 21 perustelukappaleessa todetaan, kyseinen tavoite, jonka mukaan pyritään turvaamaan maatalousväestön kohtuullinen elintaso, liittyy läheisesti maaseutualueiden säilyttämiseen. Lisäksi juuri tästä syytä mainitun asetuksen johdanto-osan 24 perustelukappaleen mukaan tilatuen edellytykseksi on asetettava se, että noudatetaan ympäristöä, elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevia vaatimuksia ja että maatila säilytetään viljelyn ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa. Lainsäätäjä on asettanut tuen maksamisen ehdoksi myös sen, että viljelijällä on tukioikeuksien määrää vastaava määrä tukikelpoisia hehtaareja (ks. vastaavasti asia C-470/08, van Dijk, tuomio 21.1.2010, Kok., s. I-603, 33 kohta).

39 Tästä seuraa, että viljelijään ei voida soveltaa asetuksella N:o 1782/2003 käyttöön otettua tukijärjestelmää, jos hän ei täytä enää kyseisessä asetuksessa säädettyjä edellytyksiä. Päinvastaisessa tilanteessa hänelle myönnettäisiin etu, joka ei ole tilatukijärjestelmän tavoitteiden mukainen.

40 Asetuksen N:o 1782/2003 46 artiklan 2 kohdassa säädetään kyseisessä asetuksessa vahvistettujen tukioikeuksien siirtämistä koskevien sääntöjen osalta muun muassa, että tukioikeudet voidaan siirtää joko lopullisella siirtämisellä taikka vuokrauksella tai muulla samantyyppisellä liiketoimella.

41 Lopullisessa siirtämisessä, josta pääasiassa on kyse, viljelijä, jolla on tuohon asti ollut tukioikeuksia, luopuu lopullisesti oikeuksistaan luovuttamalla ne toiselle viljelijälle, joka aktivoi tämän jälkeen nämä oikeudet hyväkseen (ks. vastaavasti em. asia van Dijk, tuomion 35 kohta).

42 Tässä tapauksessa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että myyjät ovat luovuttaneet ostajalle kaikki ne tukioikeudet, jotka heille oli myönnetty. Kauppasopimuksessa määrättiin muun muassa, että osapuolten oli ilmoitettava tukioikeuksien lopullisesta siirtämisestä tukioikeuksien tunnistamista ja rekisteröintiä koskevan järjestelmän keskitettyyn tietokantaan.

43 Kauppasopimuksen osapuolet ovat kuitenkin keskenään sopineet siitä, että mainitun sopimuksen 9 kohdan lausekkeella ostajalle annetaan tietty määrä tukioikeuksia, ja ostaja sitoutuu siirtämään myyjille summat, jotka hän saa vuosittain jäljelle jääneiden tukioikeuksien perusteella sen jälkeen, kun hän on aktivoinut ne.

44 Mainitun lausekkeen, jossa määrätään nimenomaisesti, että ostajalla ei ole oikeutta kaikkiin hänelle siirrettyihin tukioikeuksiin vaan ainoastaan osaan niistä, sanamuodosta näyttää ilmenevän, että osapuolten keskinäisenä aikomuksena oli antaa myyjille osa siirretyistä tukioikeuksista asetuksen N:o 1782/2003 tavoitteiden vastaisesti. Vastakkaisella tavalla tulkittuna kyseisestä lausekkeesta näet seuraa välttämättä, että jäljellä olevat tukioikeudet palautuvat myyjille. Tällaista arviointia vahvistaa se, että unionin tuomioistuimelle esitetyistä seikoista ilmenee, että osapuolet eivät ole määränneet mistään ajallisesta rajoituksesta luovutuksensaajalla olevaan velvollisuuteen siirtää osa hänelle mainittujen tukioikeuksien perusteella suoritetuista tuista luovuttajalle.

45 Tällaista lauseketta, jonka perusteella tukioikeuksien luovutuksensaaja saa osapuolten kesken ainoastaan murto-osan niistä tukioikeuksista, jotka hänelle on muodollisesti siirretty, ei voida pitää asetuksen N:o 1782/2003 tavoitteiden, sellaisina kuin ne on esitetty tämän tuomion 38 kohdassa, mukaisena, koska lausekkeen tarkoituksena on, että luovuttaja voi edelleen hyötyä kyseisellä asetuksella käyttöön otetusta tukijärjestelmästä, vaikkei häneen itseensä sovelleta mainitun asetuksen II osaston 1 luvussa tarkoitettuja velvoitteita eikä saman asetuksen 33 artiklassa tarkoitettuja tukikelpoisuuden edellytyksiä.

46 Pääasian kantaja on kuitenkin suullisessa käsittelyssä väittänyt, että kauppasopimusta tehtäessä tukioikeuksia ei ollut vielä jaettu Saksan liittotasavallassa eikä erityisesti Ala-Saksissa. Mainitun lausekkeen, jonka muotoilu ei ole onnistunut, tarkoituksena ei siten ole luovuttaa sille takaisin osa luovutuksensaajille siirretyistä tukioikeuksista vaan määrittää tukioikeuksien kyseisen osan arvon perusteella sovittu hinta kaikkien tukioikeuksien luovutukselle.

47 Tässä on katsottava, että koska asetuksesta N:o 1782/2003 ei muuta johdu, osapuolet ovat lähtökohtaisesti vapaita määrittämään taloudellisen vastikkeen määrän tukioikeuksien siirrolle.

48 Tässä tilanteessa on merkityksellistä selvittää, perustuuko riidanalainen lauseke osapuolten tahtoon sopia keskenään siitä, että osa muodollisesti siirretyistä tukioikeuksista tulee luovuttajalle asetuksen N:o 1782/2003 säännösten vastaisesti, vai todellakin määrittää tukioikeuksien tämän osan arvon perusteella kaikkien tukioikeuksien siirrolle sovittu hinta.

49 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on määritettävä yksinomaan sen arvioitavissa olevien tosiseikkojen perusteella, mikä oli osapuolten todellinen aikomus.

50 Kaiken edellä esitetyn perusteella asetusta N:o 1782/2003 on tulkittava siten, ettei se ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle sopimukselle, joka koskee tukioikeuksien lopullista siirtämistä ja jonka nojalla luovutuksensaaja on tukioikeuksien haltijana velvollinen aktivoimaan tukioikeudet ja siirtämään luovuttajalle ilman mitään aikarajoitusta kaikki hänelle tällä perusteella maksetut tuet tai osan niistä, jos tällaisen sopimuksen päämääränä ei ole antaa luovuttajalle mahdollisuus pitää

hallussaan osa niistä tukioikeuksista, jotka hän on muodollisesti siirtänyt, vaan määrittää tukioikeuksien tämän osan arvon perusteella kaikkien tukioikeuksien siirrolle sovittu hinta.

Oikeudenkäyntikulut

51 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta 29.9.2003 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1782/2003 on tulkittava siten, ettei se ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle sopimukselle, joka koskee tukioikeuksien lopullista siirtämistä ja jonka nojalla luovutuksensaaja on tukioikeuksien haltijana velvollinen aktivoimaan tukioikeudet ja siirtämään luovuttajalle ilman mitään aikarajoitusta kaikki hänelle tällä perusteella maksetut tuet tai osan

niistä, jos tällaisen sopimuksen päämääränä ei ole antaa luovuttajalle mahdollisuutta pitää hallussaan osaa niistä tukioikeuksista, jotka hän on muodollisesti siirtänyt, vaan määrittää tukioikeuksien tämän osan arvon perusteella kaikkien tukioikeuksien siirrolle sovittu hinta.

Allekirjoitukset